

TOINEN VUOSIKYMMEN 1957 - 1966

Veronmaksajain Keskusliiton toiminnassa vuosina 1957 - 1966 oli keskeisellä sijalla torjuntataistelu veronkorotuksia vastaan. Verolainsäädännössä vuosikymmen oli hiljaiseloa.

Vuonna 1957 liitto julkaisi Veronmaksaja-lehdessä ensimmäiset kansanedustajien poissaolotilastot. Tilastoista syntynyt julkinen keskustelu toi liiton suuren yleisön tietoisuuteen ja kasvatti sen jäsenmäärää.

Jäsenmäärän kasvun myötä liitto laajensi julkaisu- ja neuvontatoimintaansa. Nykyinen verohallinnon veroilmoituksen täyttöopas sai alkunsa Veronmaksajien ja rahalaitosten yhdessä toimittamasta Verotieto-oppaasta.

Liitto julkaisi myös mm. Tutkimuksia ja tiedonantoja -sarjaa, jossa ilmestyi vuosittain 3 - 4 selvitystä muun muassa valtion menojen kasvusta, verorasituksen kehityksestä sekä inflaation tuloverorasitusta korottavasta vaikutuksesta.

Torjuntataistelua veronkorotuksia vastaan

Veronmaksajain Keskusliiton toisella vuosikymmenellä julkisten menojen kasvu jatkui.

Julkisen talouden aika ajoin kriisiytyessä tilanne johti lyhytikäisiin hallituksiin ja erilaisiin hätäohjelmiin. Vaikka ohjelmiin sisältyi myös säästöpaketteja, painopiste oli jatkuvissa verojen korotuksissa. Pieniä suvantovaiheita lukuun ottamatta verotuksen kiristyminen eteni koko kymmenvuotiskauden, hallituspohjan vaihdoksista riippumatta.

Veronmaksajain Keskusliiton toiminta oli lähinnä torjuntataistelua veronkorotuksia vastaan. Kun inflaatio jatkui voimakkaana, tuloverorasitus kiristyi silloinkin, kun verasteikot säilyivät ennallaan. Veronmaksajien kampanjoinnin tuloksena vuoden 1958 budjetissa toteutettiin ensimmäinen tuloverotuksen inflaatiokorjaus. Inflaatiokorjaukset olivat tämän jälkeenkin vuosittaisen kädenväännön kohteena, vaihtelevalla menestyksellä.

Verolainsäädännössä vuosikymmen oli hiljaiseloa. Vuoden 1964 alusta astui voimaan uusi liikevaihtoverojärjestelmä.

Veronmaksajan oikeusturvan kannalta merkittävää oli vuoden 1960 alusta voimaan tullut uusi verotuslaki, jossa valtion- ja kunnallisverotus yhdistettiin niin, että se mahdollisti yhteisen veroilmoituksen ja yhteisen verovalitusmenettelyn. Kritiikkiä uudistuksessa nostatti mutkikkaaksi koettu veroilmoituslomake.

Suoranaisen verotuksen ulkopuolella liitto kunnostautui julkaisemalla vuonna 1957 Veronmaksaja-lehdessä ensimmäiset kansanedustajien poissaolotilastot.

Neuvontatoiminta laajenee

Veronmaksajain Keskusliiton julkaisemat kansanedustajien poissaolotilastot ja niistä syntynyt julkinen keskustelu toivat liiton suuren yleisön tietoisuuteen. Tämä näkyi selvästi myös jäsenmäärässä, jossa tapahtui hyppäyksenomainen kasvu. Henkilöjäsentien määrä marraskuun alussa 1957 oli noin 13 000, kun helmikuussa 1958 henkilöjäseniä oli noin 20 700 ja liikejäseniä 4 654.

Vuonna 1962 liiton jäsenmäärä ylitti 30 000 jäsenen rajan. Jäsenmäärän kasvaessa myös Veronmaksaja-lehden levikki lisääntyi. Kun jäsenten lisäksi lehdellä oli tilaajia ja jossain määrin myös irtonumeroiden myyntiä, lehden keskimääräinen painos 60-luvun alkupuolella oli 50 000 - 55 000 kappaletta.

Myös Veronmaksajan Miinuskirjan menekki kasvoi jatkuvasti. Se oli korkeimmillaan vuonna 1962, jolloin painos oli 510 000. Kirjan suuri menekki tuotti liitolle huomattavia tuloja ja vahvisti näin liiton taloudellista asemaa. Sairausvakuutuksen tultua voimaan kirjan suosio alkoi kuitenkin vähitellen laskea.

Veroilmoitusohjeita kansalaisille

Liitto toimitti veronmaksajia palvellutta Verotieto-opasta yhdessä rahalaitosten neuvottelukunnan kanssa vuodesta 1955 vuosikymmenen loppuun saakka. Vuonna 1960 valtiovarainministeriö tuli yhteistyöhön mukaan, ja muutamaa vuotta myöhemmin ministeriö alkoi vastata oppaasta yksin. Nykyisin verohallinto lähettää oppaan kaikille veronmaksajille esitetyt veroilmoituksen yhteydessä. Liiton ja rahalaitosten alulle panemasta Verotiedosta kehittyi siis nykyinen verohallinnon veroilmoituksen täyttö-opas.

Vuonna 1964 liitto lähetti kaikille jäsenilleen itse laatimansa veroilmoitusohjeet ja saman vuoden syksyllä julkaistiin pieni Tarkasta verotuksesi -kirjanen. Tammikuussa 1965 lähetettiin jokaiselle jäsenelle pieni Veroavain-vihko, jossa oli ohjeita veroilmoituksen laatimiseksi, verotuksen tarkastamiseksi ja muutoksenhakua varten. Tämän jälkeen liitto ei enää julkaissut tämältyyppisiä pieniä opaskirjasia, vaan jäsenkuntaa palveleva neuvonta tapahtui Veronmaksaja-lehden välityksellä, neuvontatilaisuuksissa ja henkilökohtaisena neuvontana.

Tietoa julkisista menoista

Vuonna 1959 liitto alkoi julkaista monisteina Tutkimuksia ja tiedonantoja -sarjaa, jossa ilmestyi vuosittain 3 - 4 selvitystä valtion menojen kasvusta, verorasituksen kehityksestä, inflaation tuloverorasitusta korottavasta vaikutuksesta yms. liiton työkenttään kuuluvista aiheista. Tämä sarja jatkui vuoteen 1969.

Vuoden 1961 alussa julkaistiin ensimmäisen kerran Verot ja julkiset menot numeroin -tilastovihkonen. Julkaisun saamaa suosiota kuvasi erään kansanedustajan lausahdus, jonka mukaan kyseinen vihkonen lompakossa pystyi vastaamaan kaikkiin veroja

ja julkisia menoja koskeviin kysymyksiin ja tarvittaessa pitämään puolen tunnin puheen suurta tietoutta osoittaen.

Lyhytelokuvia teattereissa

Vuonna 1957 liitto aloitti lyhytelokuvatoiminnan. Tuolloin valmistuivat elokuvat ”Yhteinen asia” ja ”Taakka kevyemmäksi”. Silloisen lainsäädännön nojalla opetusluontoiset lyhytelokuvat antoivat pääfilmin mukana elokuvateattereissa esitettyinä pääfilmille verolennuksen elokuvaverosta. Kun laki muuttui, liitto luopui lyhytelokuvien valmistamisesta.

Liitto saa oman tunnuksen

Maaliskuussa 1960 liitto järjesti ensimmäistä kertaa vuosikokouksensa yhteydessä paikallisosastojen edustajille kaksipäiväiset neuvottelupäivät, Veronmaksajain Parlamentin. Päivien aikana keskusteltiin ajankohtaisista, veronmaksajia lähellä olleista kysymyksistä. Neuvottelupäiviä järjestettiin 60-luvulla eri puolella Suomea.

Vuonna 1966 liitto sai oman tunnusmerkkinsä. Merkki syntyi Taideteollisessa oppilaitoksessa järjestetyn kilpailun tuloksena. Palkintolautakunta valitsi yksimielisesti voittajaksi Jorma Hautalan teoksen ”Maksajien linnake”, jossa Hannun vaakuna-aihe symbolisoi raha- ja talousasioita ja linnoituksen muurinharja puolustautumista.

Vuonna 1965 liiton puheenjohtajaksi valittiin hovioikeudenneuvos Harras Kyttä, joka toimi tehtävässä aina vuoteen 1978 saakka. Hallituksen puheenjohtajana työskenteli vuoden 1962 kauppaneuvos Lauri Hietanen, jonka jälkeen hallituksen puheenjohtajana oli varatuomari Tarmo Sivula vuosina 1963 - 1969.

Pohjoismaista kanssakäymistä

Jäsenmäärän kasvu ja julkaisutoiminnan laajeneminen lisäsivät luonnollisesti liiton toimistotyötä. Toimistossa vakituisesti työskentelevien määrä pyrittiin kuitenkin pitämään ennallaan eli neljänä henkilönä. Ruuhka-aikoina eli lähinnä tammikuussa ja marraskuussa palkattiin lisätyövoimaa ja turvauduttiin myös ulkopuoliseen apuun. Vuonna 1956 liiton palvelukseen tuli rouva Aili Wassman, joka työskenteli liitossa kymmeniä vuosia. Vuonna 1986 hän sai Keskuskauppakamarin 30-vuotisansiomerkin.

Liitto oli alusta alkaen kanssakäymisessä Ruotsin veronmaksajayhdistyksen, Skattebetalarnas Föreningin kanssa. Myöhemmin solmittiin yhteydet myös Tanskan ja Norjan veronmaksajayhdistyksiin. Ensimmäinen yhteinen pohjoismainen kokous järjestettiin kesällä 1961 Ruotsissa. Ensimmäisen tapaamisen jälkeen yhteisiä kokouksia on pidetty säännöllisesti vuosittain kesäkuun alkupuolella. Kokousten ohjelmaan on kuulunut informointi eri maiden verolainsäädännön ja julkisen talouden kehityksestä sekä kunkin järjestön toiminnasta.